הִלְכוֹת סֻכָּה סִימָן תרמא תרמב תרמג

(ד) **עַל הַכּוֹס שֶׁל קִדּוּשׁ.** הַגָּהּ: וְאִם לֹא אָכַל לַיְלָה רִאשׁוֹנָה בַּסֻּכָּה, אַף עַל פִּי שֶׁבֵּרַךְ זְמַן בְּבֵיתוֹ, (ה) כְּשֶׁאוֹכֵל (ג) [ב] בַּסֻּכָּה צָרִיךְ לְבָרֵךְ זְמַן (ו) מִשּׁוּם הַסֻּכָּה. וְאִם בֵּרַךְ זְמַן בִּשְׁעַת עֲשִׂיָּה, סַגִּי לֵיהּ (ר״ן פרק לולב וערבה (כנ: ד״ה ואס)):

תרמב וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א שַׁבָּת כ״ד (ע״ב). **א** [א]**אִם חָל יוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל סֻכּוֹת (א) לִהְיוֹת (א) בְּשַׁבָּת, אוֹמְרִים בְּעַרְבִית בְּרָכָה אַחַת מֵעֵין שֶׁבַע וְחוֹתֵם בָּהּ בְּשַׁבָּת (ב) בִּלְבָד:**

תרמג סֵדֶר הַקִּדּוּשׁ. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א מַסְקָנַת הַגְּמָרָא סֻכָּה נ״ו (ע״א). **א** [א]**סֵדֶר הַקִּדּוּשׁ, (א) יַיִן קִדּוּשׁ וְסֻכָּה (ב) * וְאַחַר כָּךְ זְמַן, (ג) לְפִי שֶׁהַזְּמַן חוֹזֵר עַל קִדּוּשׁ הַיּוֹם וְעַל**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [ב] בַּסֻּכָּה. עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בִּשְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק א׳ סִימָן (מ״ב) [ל״ב], כָּתַב גַּם כֵּן דְּהָעֵקֶר כָּרַמ״א בָּזֶה, שֶׁלֹּא יֵצֵא בִּזְמַן דְּחַג שֶׁבֵּרַךְ בַּבַּיִת, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ שְׁעַת עֲשִׂיָּתָהּ וְלֹא שְׁעַת מִצְוָתָהּ, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) שֶׁהִשִּׂיג גַּם כֵּן עַל הַבַּ״ח, וְהֵבִיא דִּבְרֵי הַכָּל בּוֹ (סי׳ עב). וְכֵן בְּבִרְכֵי יוֹסֵף (סק״א) הֵבִיא בְּשֵׁם אָרְחוֹת חַיִּים (סי׳ לט) כְּדִבְרֵי הָרַ״ן (כב: ד״ה ואם) שֶׁמִּמֶּנּוּ מְקוֹר דִּבְרֵי הָרַמ״א. וּמַה שֶּׁכָּתַב כָּאן הַמָּגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ב׳ וְגַם בְּלַיְלָה שְׁנִיָּה עַיֵּן סִימָן תרס״א (בהקדמה), רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁגַּם לְעִנְיַן לַיְלָה שְׁנִיָּה יֵשׁ חִלּוּק בַּדָּבָר, בֵּין אִם אָכַל לַיְלָה רִאשׁוֹנָה אָז מְבָרֵךְ בַּשְּׁנִיָּה זְמַן וְאַחַר כָּךְ סֻכָּה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁלֹּא אָכַל בְּלַיְלָה רִאשׁוֹנָה יְבָרֵךְ בַּשְּׁנִיָּה סֻכָּה וְאַחַר כָּךְ זְמַן. וּלְפִי זֶה מַשְׁמַע דִּסְבִירָא לֵיהּ כְּהַבַּ״ח בִּתְשׁוּבוֹת דְּבַיּוֹם אֵין מְבָרֵךְ זְמַן. וְהַבַּאֵר הֵיטֵב נִדְחַק לְפָרֵשׁ שֶׁגַּם בְּיוֹם רִאשׁוֹן לֹא אָכַל בַּסֻּכָּה, וְכֵן כָּתוּב בִּפְרִי מְגָדִים סִימָן תרס״א (א״א בהקדמה). וְאֵין זֶה בְּמַשְׁמַע. וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (א״א סק״ב) שֶׁכָּתַב כָּאן גַּם כֵּן דְּמַהַמָּגֵן אַבְרָהָם סִימָן תרס״א מַשְׁמַע כְּהַבַּ״ח. וְעַיֵּן שָׁם סִימָן תרס״א שֶׁהַבַּ״ח (ס״א) כָּתַב שֶׁדַּעַת הָאַחֲרוֹנִים דִּלְעוֹלָם יֹאמַר גַּם בְּלֵיל שֵׁנִי סֻכָּה וְאַחַר כָּךְ זְמַן. וּבְשׁוּ״ת נוֹדָע בִּיהוּדָה חֵלֶק (ב׳) [א׳] סִימָן ל״ט נָשָׂא וְנָתַן בָּזֶה, וְהֶעֱלָה שֶׁהָעֵקֶר כְּדַעַת הָאַחֲרוֹנִים בָּזֶה. וּבְמַחֲזִיק בְּרָכָה סִימָן תרמ״ג (סק״א) הֵבִיא מִדִּבְרֵי הָרַמַ״ע בְּאַלְפָסִי זוּטָא שֶׁכָּתַב דִּזְמַן אֵין לוֹ עֵסֶק גַּבֵּי קִדּוּשׁ כו׳, (וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר לְדִינָא דִּגְמָרָא (מו.) דִּמְבָרֵךְ בִּשְׁעַת עֲשִׂיָּה), וְכָתַב שֶׁכֵּן עַמָּא דָּבַר, עַיֵּן שָׁם. וּבִמְדִינָתֵנוּ רַבִּים נוֹהֲגִים כְּהָאַחֲרוֹנִים. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּמָגֵן אַבְרָהָם סִימָן ת״ר (סק״ב) שֶׁכָּתַב דְּיֵשׁ טוֹעִים לִקַּח אַף בְּיוֹם טוֹב פְּרִי חָדָשׁ לְלֵיל שֵׁנִי, וְטָעוּת הוּא, דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה קְדֻשָּׁה אַחַת הוּא, וְהֵבִיאוֹ בַּאֵר הֵיטֵב שָׁם (סק״א). וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (שם) כָּתַב דְּרֹב הָעוֹלָם נוֹהֲגִים כֵּן בְּלֵיל שֵׁנִי דְּסֻכּוֹת, וְכָתַב דְּיֵשׁ לוֹמַר טַעֲמָם, דְּחוֹשְׁשִׁים שֶׁמָּא זְמַן דְּסֻכָּה דְּלֵיל רִאשׁוֹן פּוֹטֵר כְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דַּאֲפִלּוּ אַף אִם הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן חֹל, מִכָּל מָקוֹם אִיכָּא דִּסְבִירָא לֵיהּ שֶׁאִם בֵּרַךְ זְמַן עַל עֲשִׂיַּת הַסֻּכָּה אֲפִלּוּ בְּחֹל פּוֹטֵר זְמַן דְּחַג, דְּסֻכָּה מִכֹּחַ חַג קָאָתֵי, עַיֵּן שָׁם תְּשׁוּבַת הַבַּ״ח שֶׁהֵבִיא שָׁם דַּעַת פּוֹסְקִים אֵלּוּ, וְאִם כֵּן יֵשׁ לוֹמַר דְּעַל כָּל פָּנִים הוֹעִיל זְמַן דְּלֵיל רִאשׁוֹן כְּאִלּוּ בֵּרַךְ עַל עֲשִׂיַּת הַסֻּכָּה, וְכֵיוָן שֶׁלֹּא הָיָה לְבַטָּלָה, פּוֹטֵר זְמַן דְּחַג, וְאֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ לֵיל שֵׁנִי, וּמַחֲמַת סָפֵק פּוֹסְקִים אֵלּוּ (נָהֲגוּ כֵּן), עַיֵּן שָׁם. אֲבָל עַתָּה אֵין מִנְהָג זֶה כְּלָל בְּסֻכּוֹת, רַק בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְחוּד וְתוּ לֹא, וּכְדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם. וְעַיֵּן בְּדָגוּל מֵרְבָבָה, מַשְׁמַע קְצָת שֶׁדַּעְתּוֹ כְּהַבַּ״ח בִּתְשׁוּבָה, דְּאַף שֶׁבֵּרַךְ בַּלַּיְלָה זְמַן בְּבֵיתוֹ אֵין מְבָרֵךְ בַּיּוֹם עַל הַסֻּכָּה, עַיֵּן שָׁם:

בַּאֵר הֵיטֵב

שֶׁעוֹשִׂין אוֹתָן לְכַמָּה שָׁנִים, אֵינוֹ מְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל עֲשִׂיָּתָן, וְנֵר חֲנֻכָּה נַמִּי אֵינוֹ מִנְכַּר שֶׁעוֹשֶׂה לְשֵׁם מִצְוָה. מָרְדְּכַי (סי׳ תשסט), מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): **(ג) בַּסֻּכָּה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר בַּיּוֹם, צָרִיךְ לְבָרֵךְ זְמַן וְכו׳. וְהַבַּ״ח בִּתְשׁוּבָה סִימָן קל״ב חוֹלֵק, וְכָתַב אִם בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן יָרְדוּ גְּשָׁמִים בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא אָכְלוּ בַּסֻּכָּה כָּל עִקָּר וְקִדְּשׁוּ וּבֵרְכוּ בַּבַּיִת, אֵין לְבָרֵךְ זְמַן לְמָחָר בְּיוֹם רִאשׁוֹן כְּשֶׁנִּכְנָסִין לַסֻּכָּה לֵישֵׁב בָּהּ, כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהַכְנִיס עַצְמוֹ בִּסְפֵק בְּרָכָה לְבַטָּלָה, דְּלֹא כְּהָרַמ״א סִימָן תרמ״א. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, עַיֵּן שָׁם. וּמַהֲרַמ״י בְּסֵפֶר מַשְׂאַת מֹשֶׁה סִימָן ה׳ דָּחָה דְּבָרָיו, וְכָתַב דְּצָרִיךְ לְבָרֵךְ, וּכְדִבְרֵי רַמ״א, עַיֵּן שָׁם. וְאִם לֹא אָכַל גַּם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן בַּסֻּכָּה, אָז כְּשֶׁאוֹכֵל בְּלֵיל שֵׁנִי בַּסֻּכָּה צָרִיךְ לְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה וְאַחַר כָּךְ זְמַן. מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן תרס״א (בהקדמה), עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן זֶה סָעִיף קָטָן ב׳ מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם. וְאִם לֹא בֵּרַךְ זְמַן כְּלָל בְּלֵיל רִאשׁוֹן, עַיֵּן סִימָן תע״ג סָעִיף קָטָן א׳ מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם. וּבַאֵר הֵיטֵב אֲשֶׁר לְפָנַי כָּתַב כָּאן דְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא כַּדָּת, עַיֵּן שָׁם וְדוּ״ק:

א (א) בְּשַׁבָּת. וְאָז אֵין אוֹמְרִים מַעֲרָבִית בְּלֵיל רִאשׁוֹן, וּבְלֵיל שֵׁנִי אוֹמְרִים מַעֲרָבִית שֶׁל יוֹם רִאשׁוֹן, וְעַיֵּן סִימָן תפ״ט סָעִיף א׳:

בֵּאוּר הֲלָכָה

הָרַמְבַּ״ם (פ״ו הי״ב) וְהָרַמְבַּ״ן (פסחים ז. ד״ה ומה שקבעו) וְהָרִיטְבָּ״א (מו. ד״ה אמר רב אשי) וּדְעִמַּיְהוּ יְבָרֵךְ, **וּמַסִּיק כֵּיוָן דִּסְפֵק פְּלוּגְתָא הוּא לֹא יְבָרֵךְ, דְּסָפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל** [בִּכּוּרֵי יַעֲקֹב (סק״א)]:

א * וְאַחַר כָּךְ זְמַן. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ב) בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שֶׁאֵין נַפְקָא מִנָּהּ בֵּין שֶׁהַסֻּכָּה הָיְתָה עֲשׂוּיָה וְעוֹמֶדֶת עִם הַסְּכָךְ מִכְּבָר וְכו׳, וְהַיְינוּ דַּאֲפִלּוּ בְּאֹפֶן זֶה בִּרְכַּת הַזְּמַן קָאֵי עַל הַסֻּכָּה, דְּהֵינוּ עַל קִיּוּם הַמִּצְוָה שֶׁל סֻכָּה, כֵּן הוּא הַסְכָּמַת הָאַחֲרוֹנִים (עַיֵּן בִּלְבוּשֵׁי שְׂרָד וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ג) וּנְהַר שָׁלוֹם (סק״א) וְהַחַיֵּי אָדָם (כלל עט ס״ג) וּבִכּוּרֵי יַעֲקֹב (סק״א)), דְּלֹא כְּמָה שֶׁכָּתַב הִשְׁלִימָהּ עַכְשָׁו, אוֹ שֶׁחִדְּשָׁהּ בְּהַסְּכָךְ [רִיטְבָּ״א (מו. ד״ה היתה)]:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ד) עַל הַכּוֹס שֶׁל קִדּוּשׁ. שֶׁהוּא קָאֵי עַל מִצְוַת סֻכָּה וְעַל הֶחָג: **(ה) כְּשֶׁאוֹכֵל בַּסֻּכָּה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר לְמָחָר בַּיּוֹם: **(ו) מִשּׁוּם הַסֻּכָּה.** דְּהַבְּרָכָה שֶׁבֵּרַךְ מֵאֶתְמוֹל בְּבֵיתוֹ הָיָה רַק בִּשְׁבִיל הֶחָג:

א (א) לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת. וְאָז אֵין אוֹמְרִים מַעֲרָבִית בְּלֵיל רִאשׁוֹן, דְּכֵיוָן שֶׁאֵין הָעוֹלָם רְגִילִין בָּהֶם, חָשׁוּ שֶׁמָּא יִטְלוּ נֵרוֹת לִרְאוֹת בָּהֶן. וּבְלֵיל שֵׁנִי (א) אוֹמְרִים מַעֲרָבִית שֶׁל יוֹם רִאשׁוֹן. (ג) וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁחָל שְׁבִיעִי שֶׁל פֶּסַח בְּשַׁבָּת, אוֹמְרִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת הַמַּעֲרָבִית הַשַּׁיָּךְ לְיוֹם שְׁבִיעִי. וְהוּא הַדִּין בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה, אוֹמְרִים הַמַּעֲרָבִית שֶׁל שְׁמִינִי עֲצֶרֶת. לְבַד לֵיל רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי שֶׁל פֶּסַח, שֶׁאוֹמְרִים בְּלֵיל שֵׁנִי הַשַּׁיָּךְ לְלֵיל שֵׁנִי, מִשּׁוּם בִּכּוּר לַסְּפִירָה [פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״א)]. אֵין אוֹמְרִים (ג) בַּמֶּה מַדְלִיקִין: **(ב) בִּלְבָד.** שֶׁלֹּא נִתְקְנָה אֶלָּא עֲבוּר שַׁבָּת בִּלְבָד. בַּטּוּר כָּתַב, בְּאַהֲבָה מִקְרָא קֹדֶשׁ. וּבַמִּנְהָגִים שֶׁלָּנוּ כָּתוּב, (ד) וְאֵין אוֹמְרִים בְּאַהֲבָה:

א (א) יַיִן קִדּוּשׁ וְסֻכָּה. שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְבָרֵךְ (א) עַל הַסֻּכָּה קֹדֶם שֶׁיְּבָרֵךְ עַל קִדּוּשׁ הַיּוֹם, שֶׁהֲרֵי מִתְּחִלָּה נִתְקַדֵּשׁ הַיּוֹם וְאַחַר כָּךְ נִתְחַיֵּב לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה: **(ב) וְאַחַר כָּךְ זְמַן.** וְאֵין נַפְקָא מִנָּהּ (ג) בֵּין שֶׁהַסֻּכָּה הָיְתָה עֲשׂוּיָה וְעוֹמֶדֶת עִם הַסְּכָךְ מִכְּבָר וּבֵין שֶׁעֲשָׂאָהּ קֹדֶם חַג הַסֻּכּוֹת, כֵּיוָן שֶׁלֹּא בֵּרַךְ עָלֶיהָ אָז בִּשְׁעַת עֲשִׂיָּה, אִם כֵּן מֻטָּל עָלָיו עַכְשָׁו לְבָרֵךְ זְמַן עַל קִיּוּם הַמִּצְוָה. אִם לֹא בֵּרַךְ זְמַן בַּלַּיְלָה, יוּכַל לְבָרֵךְ כָּל שִׁבְעָה, וַאֲפִלּוּ בְּלֹא כּוֹס, דִּזְמַן יָכוֹל לוֹמַר אוֹתוֹ אֲפִלּוּ בַּשּׁוּק [גְּמָרָא (מז:)]: **(ג) לְפִי וְכו׳.** וּמִכָּל מָקוֹם (ג) בְּדִיעֲבַד אִם עָבַר וּבֵרַךְ זְמַן וְאַחַר כָּךְ סֻכָּה, אֵינוֹ חוֹזֵר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (א) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): **(ג)** פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״א): **(ג)** גְּזֵרָה מִשּׁוּם יוֹם טוֹב שֶׁחָל בְּעֶרֶב שַׁבָּת שֶׁאֵין אוֹמְרִים בּוֹ עִשַּׂרְתֶּם כו׳, שֶׁאֵין מְעַשְּׂרִין בְּיוֹם טוֹב, לָכֵן אֵין אוֹמְרִים אוֹתוֹ אֲפִלּוּ כְּשֶׁחָל יוֹם טוֹב בְּשַׁבָּת עַצְמוֹ. לְבוּשׁ: **(ד)** וְכֵן כָּתַב בְּתַשְׁבֵּ״ץ (קטן, סי׳ ריג). דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות א), וְכֵן כָּתַב בִּלְבוּשׁ: **א (א) לְבוּשׁ. וְהַאי טַעֲמָא דִּלְבוּשׁ הוּא רַק לְעִנְיַן לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל לֹא לְעִיכּוּבָא:** **(ג)** עַיֵּן בֵּאוּר הֲלָכָה (ד״ה ואח״כ): **(ג)** דְּבִגְמָרָא (נו.) אִיפְלְגוּ רַב וְרַבָּה בַּר בַּר חָנָה לְעִנְיַן לְכַתְּחִלָּה, אִי סֻכָּה קוֹדֵם מִשּׁוּם דְּהוּא חוֹבַת הַיּוֹם אוֹ זְמַן קוֹדֵם דְּהוּא תָּדִיר, וּנְהִי דַּאֲנַן פָּסְקִינַן כְּרַב, הַיְינוּ לְעִנְיַן לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל בְּדִיעֲבַד גַּם רַב מוֹדֶה דְּיָצָא. וְיָדוּעַ מִכַּמָּה אַחֲרוֹנִים דְּטַעַם זֶה שֶׁכָּתְבוּ הַטּוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ אֵינֶנּוּ עִקַּר הַטַּעַם (עַיֵּן בְּבַ״ח (ס״א) וְטַ״ז (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים), אֶלָּא מִשּׁוּם דְּרַב דְּאַקְדְּמֵיהּ מִשּׁוּם דְּהוּא חוֹבַת הַיּוֹם, וְעַל כֵּן בְּוַדַּאי יָצָא בְּדִיעֲבַד:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah